

Sociální služby nesmí zmizet z menších obcí. SMS ČR navrhlo na jednání s ministrem předvídatelné financování i zohlednění najetých kilometrů

17.2.2026 - | Sdružení místních samospráv ČR

Bez stabilního financování a lepší koordinace péče bude dostupnost sociálních služeb v menších obcích dále slábnout a tlak na samosprávy poroste. Na dnešním jednání na Ministerstvu práce a sociálních věcí na to ministra Aleše Juchelku upozornili zástupci Sdružení místních samospráv ČR.

Společně se shodli nejen na nezbytnosti udržitelné sociální péče v území, ale také na klíčové roli obcí v řešení dopadů demografických a sociálních změn.

Podle SMS ČR neumožňuje současný systém každoročního dotačního rozhodování sociálním službám dlouhodobě plánovat kapacity, rozvoj služeb ani udržet pracovníky. To představuje pro obce významnou komplikaci.

„Bez stabilního a předvídatelného financování sociálních služeb nelze zajistit kontinuitu péče ani reagovat na stárnutí populace a rostoucí poptávku po terénních službách. Nejistota dopadá zejména na menší obce a venkovské regiony a nutí samosprávy i kraje dorovnávat výpadky ze svých rozpočtů. Sociální služby přitom představují základní oporu pro lidi, kteří chtějí zůstat žít doma i ve vyšším věku nebo v obtížné životní situaci,“ řekl předseda SMS ČR Petr Halada s tím, že podle odborných odhadů v návrhu státního rozpočtu chybí přibližně 2 miliardy korun.

Schůzka se také zaměřila na problematiku dětských skupin. Ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka zástupce SMS ČR ujistil, že dojde k urychlené administraci žádostí a brzkému proplacení uplatněných nákladů.

Dalším tématem bylo dlouhodobé podfinancování terénní sociální práce a pečovatelské služby v malých a řídce osídlených obcích. Systém financování nebere v úvahu velké dojezdové vzdálenosti ani nižší počet klientů, což činí poskytování služby ekonomicky i personálně obtížně udržitelné. SMS ČR proto navrhuje zohlednit dopravní náročnost péče a posílit stabilní podporu terénní sociální práce jako nástroje prevence sociálního vyloučení.

Zástupci SMS ČR vznesli také otázku zpětné vazby u služeb poskytovaných neziskovými organizacemi. Obce se na jejich financování podílejí, ale kvůli anonymizaci klientských dat nemůžou ověřit rozsah a přínos péče. Za důležité proto považují nastavení sdílení agregovaných údajů, které umožní vyhodnocování služeb při zachování ochrany klientů.

Koordinace péče a reakce na demografické změny

Jednání se soustředilo i na nutnost lepšího propojení sociálních a zdravotní oblasti, takzvaného sociálně zdravotního pomezí, s ohledem na rychlé stárnutí populace.

„V současné době se stále v praxi projevuje, že je třeba i nadále pracovat na sladění sociálně zdravotního pomezí. Tento problém se projevuje především u seniorů s kombinovanými zdravotními a sociálními potřebami, kteří často propadají mezi systémy. Stejně tak je nedostatečně zajištěna

sociální práce v nemocnicích, zejména při propouštění pacientů, kdy sociální pracovníci ani obce mnohdy nejsou včas informováni a nemohou občany odkázat na návaznou péči v terénu. Především pro malé obce je klíčové, aby byla na jejich území dostupná jak terénní sociální služba, tak zdravotní péče poskytovaná formou home care, a aby mezi oběma systémy existovala skutečná koordinace,” uvedla místopředsedkyně SMS ČR Hana Váňová.

V této souvislosti proto SMS ČR navrhlo systémově ukotvit roli koordinátora sociálních služeb, který by pomáhal sladit péči v území. Existence institutu koordinátora péče by pomohla řešit i situaci s nedostatečnými kapacitami pobytových sociálních služeb a dlouhými čekacími lhůtami. Zde se rodiny obracejí na samosprávy jako na první instanci, ačkoli obce nemohou umístění ovlivnit. Lepší koordinace služeb a propojení terénní péče s domácí zdravotní péčí mohly neutěšený stav zmírnit.

Veřejné opatrovnictví a systémová odpovědnost státu

SMS ČR upozornilo také na dlouhodobě nevyřešenou problematiku veřejného opatrovnictví.

„Přehazování kompetencí mezi resorty systému nepomáhá. Problematika se řeší téměř dvacet let a potřebné změny se dosud nepodařilo dotáhnout do praxe. Obce proto považují za zásadní jasně určit, které ministerstvo bude mít tuto agendu na starost, stanovit harmonogram legislativních kroků a zajistit odpovídající financování,” zdůraznila místopředsedkyně SMS ČR Jaroslava Mikáčová.

Výkon funkce veřejného opatrovníka dnes nařizuje obcím soud podle bydliště opatrovaného. Povinnost nelze odmítnout, byť daná obec často nemá vhodné kapacity. Zásadně pomůže, když obce budou moci po vzájemné dohodě uzavírat veřejnoprávní smlouvy, díky nimž bude možné převést funkci veřejného opatrovníka z jedné obce na druhou. Pozitivní změna to bude rovněž pro opatrovance, protože budou mít veřejného opatrovníka, který se jim bude plně věnovat a bude mít s touto zodpovědnou rolí zkušenosti.

Důležitým bodem setkání byla i problematika dostupnosti bydlení pro osoby v akutní sociální nouzi. Malé obce často řeší krizové situace bez funkčního systému návazného bydlení a metodické podpory, přestože nemají potřebný bytový fond ani odborné kapacity. Bez systémového nastavení financování a jasného rozdělení odpovědnosti mezi státem a samosprávami tak zůstávají malé obce vystaveny nepřiměřené zátěži.

Zástupci delegace SMS ČR závěrem deklarovali zájem pokračovat v zapojení do pracovních skupin a poradních orgánů vlády a nabídli expertní součinnost při přípravě strategických dokumentů i legislativních změn. Sdružení místních samospráv ČR je i v sociální oblasti připraveno být partnerem státu při nastavování funkčních a dlouhodobě udržitelných řešení.

<https://www.smscr.cz/media-a-sms-cr/tiskove-zpravy/socialni-sluzby-nesmi-zmizet-z-mensich-obci-sm-s-cr-navrhlo-na-jednani-s-ministrem-predvidatelne-financovani-i-zohledneni-najetych-kilometru-5108cs.html>